

**UNIVERSITY GOCE DELCEV – STIP
FACULTY OF LAW**

**STUDENT'S
SOCIAL
SCIENCE
JOURNAL**

YEAR 2015, ISSUE NUMBER 3

**GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF LAW**

ISSN 2545-4021

**STUDENT'S
SOCIAL
SCIENCE
JOURNAL**

ISSUE 3

VOLUME III

YEAR 2017

STUDENT'S SOCIAL SCIENCE JOURNAL
FACULTY OF LAW
UNIVERSITY GOCE DELCEV – STIP

Year 2017, Issue Number 3
ISSN 2545-4021

Publisher:

prof. Jovan Ananiev, Ph.D

Editorial Board

prof. Blažo Boev, Ph.D
prof. Liljana Gudeva – Koleva, Ph.D
Risto Kostruranov, LL.M
prof. Jovan Ananiev, Ph.D
Ass. Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph.D

International Editorial Board

Ivan Ilic

Faculty of Law, University in Nis, Serbia

Agim Nuhii

Faculty of Law, State University of Tetovo, Macedonia

Dunja Duić

Faculty of Law in Osijek, Croatia

Olga Koshevaliska

Assistant professor at the Faculty of Law
Goce Delchev University in Shtip, Macedonia

Elena Maksimova

Teaching assistant at the Faculty of Law,
Goce Delchev University in Shtip, Macedonia

Ana Nikodinovska Krstevska

Assistant professor at Faculty of Law,
Goce Delchev University in Shtip, Macedonia

Olga Sidenko

Senior lecturer in political science at Voronezh state University,

Lecturer at Voronezh State University, Russia

Dimitar Apasiev

Assistant professor at the Faculty of Law,
University Goce Delcev – Shtip, Macedonia

Andon Majhoshev

Assistant professor at the Faculty of Law,
University Goce Delcev – Shtip, Macedonia

Darya Scheglola,

Senior lecturer in political science at Voronezh state University,

Lecturer at Voronezh State University, Russia

Boryana Aleksandrova

Sofia University "St. Kliment Ohridski", Bulgaria;
Faculty of Law, Department for International Law and International Relations, Bulgaria

Giorgia Bevilacqua

National Research Council, Institute for Research on Innovation and Services for
Development⁴, Italy

Nives Mazur Kumrić

Faculty of Law, University of Liège, Belgium

Editorial Staff

Ass. Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph. D

Ass. Elena Maksimova, LL.M.

Elena Trajkovska, Student

Kire Ivanov, Student

Editor in chief

Ass. Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph. D

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasovska
(Macedonian language)

Technical editor

Slave Dimitrov

Address of the Editorial office

University Goce Delcev – Stip
Faculty of Law
ul. "Krste Misirkov" 10-A, P.O. BOX 201
P.O. Box 201, 2000 Stip
Republic of Macedonia

СОДРЖИНА

АНДРЕОСКИ Сашо , Управниот суд и неговото работење основа за ефикасна државна служба во Република Македонија.....	5
АТАНАСОВ Таско , Феноменологија на детското престапништво во Македонија во периодот 2006-2015 година	19
ВЕЗЕНКОВ Давор , МОТ: историски развој, улога, значење и организациска структура	33
ДЕЈАНОВСКА Дејана , Практични импликации на пробивање на велот на правното лице од перспектива на стечајот и стечајната постапка	49
КОЦЕВА Анастасија , ДОНЕВА Наташа , Нирнбершки процес	67
ИЛИЈЕВА Македонка , Судска соработка во кривичните предмети помеѓу Македонија и ЕУ	89
ЈОВАНОВА Мартина , Питачењето кај малолетници како социјално-девијантна појава	105
КИЦЕВ Марјан , Правен поим за јавниот ред и мир.....	131
КИЦЕВА Благица , Охридски рамковен договор, потпишување, норматива и имплементација.....	143
КОСТАДИНОВСКА Мартина , Децентрализација на инспекциските служби во Република Македонија	159
KOROV- LATYNZEV ANDREY , Ethical pathos in the philosophical language of F.M. Dostoyevsky	171
КОШЕВАЛИСКА Марија , Корупција во системот на јавни финансии.....	177
МАЈХОШЕВ ДАРКО , Кривичните дела против злоупотреба на службената должност во Република Македонија согласно со Кривичниот законик	191
МАКСИМОВ Стефан , СТОЈЧЕВСКА Марија , Изборот на соодветно парче облека следен од социолошки аспект	215
МИЛЕВ Баже , Безбедност во сообраќајот на патиштата во Република Македонија.....	225
МИТЕВСКИ Андреј , СТОИЛОВ Антонио , МИТЕВА Надица , Анализа на пресуда Предраг Бановиќ.....	237
МИТРЕВА Рената , КЕСКИНОВ Михаил , Аналитички пристап кон случајот Лукиќ, Вишеград - судење за геноцид пред Хашкиот трибунал.....	251
МЛАДЕНОВСКИ Александар , Европскиот идентитет, неизбежна иднина или недостиген концепт	267
НИКОЛОВА Валерија , Улогата на Европскиот социјален фонд за постигнување на економска и социјална кохезија	281
RYAPOLOV Sergey , Political philosophy of N.F. Fedorov as the development of his philosophy of rejection of death.....	289
СТОЈАНОВ Златко , Етничкиот национализам на Балканот	297
ТИМОВ Кирил , Народниот правобранител во земјите од регионот (за правата на пациентите, здравствена заштита и здравствено осигурување.....	323

НИРНБЕРШКИ ПРОЦЕС

АПСТРАКТ: Нирнбершкиот процес не беше само крај на еден голем процес во кој беа прегледани документи и беа сослушани сведоци - снимени на метри магнетофонски ленти. Тоа беше и правна премиера, бидејќи пресудата беше изречена од страна на Меѓународниот воен суд.

Меѓународниот воен суд заседавал во Нинберг, Германија, речиси година дена.

Во целина претставува казнување на одговорни политички и воени извршители на дотогаш најтешките злосторства против мирот, независноста и слободата на народот. Општоисториското значење на Нирнбершката пресуда се гледа посебно во тоа што претставува осуда на аг्रेसијата и принцип на лична одговорност на шефовите на државите и другите политички и воени лидери, кои планираат и спроведуваат агресивни војни, војни против мирот, слободата и независноста на народот.

Нирнбершката пресуда е еден од најважните, импозантни акти на современото демократско меѓународно право. За тоа говори и големиот интерес за проучување на пресудата не само од државниците, политичарите, правниците, туку и од широката маса на сите демократски држави.

Благодарение на автентичниот текст на Нирнбершката пресуда, Лондонската спогодба од 1945 г., Статутот на Меѓународниот воен суд, Законот бр. 10, етаблирањето на Нирнбершките правила, се постигнува една правна целина, која дава јасен преглед на современите начела на меѓународното кривично право.

Клучни зборови: *Нирнбершки процес, Нирнбершка пресуда, Меѓународен воен суд, Меѓународно право.*

¹⁾ Студент на прв циклус студии на Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

²⁾ Студент на прв циклус студии на Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Anastazija KOCEVA
Natasha DONEVA

NUREMBERG TRIAL

ABSTRACT: Nuremberg Trials were not just the end of a great process in which documents were reviewed and were examined witnesses - recorded the meters of tapes. It was also the law premiere, as the sentence was pronounced by the International Criminal Court.

International Criminal Court had session in Nuremberg, Germany for almost a year ..

In general it means a punishment of responsible political and military employees for the most severe crimes against peace until then and also the independence and freedom of the people.

The historical significance of the Nuremberg judgment is seen especially in a condemnation of the aggression and the principle of personal responsibility of heads of states and other political and military leaders who planned and carried out aggressive wars, wars against peace, freedom and independence of the people.

Nuremberg judgment is one of the most important acts of imposing modern democratic international law. The importance of this judgment can be seen in the great interest in studying the judgment not only statesmen, politicians, lawyers, but also by the large number of all democratic countries.

Thanks to the authentic text of the Nuremberg judgment, the London Agreement of 1945, the Statute of the International Criminal Court, Law no.10, establishing the Nuremberg rules, a legal entity is achieved, which gives a clear overview of modern principles of international criminal law.

KEY WORDS: Nuremberg Trials, Nuremberg judgment, International Criminal Court, International Law.

ВОВЕД

Средината на 20 век фундаментално го има изменето сфаќањето на поимите меѓународно право и меѓународни односи, а со тоа и сфаќањето за регулирањето на казненоправната материја, како на меѓународно така и на национално – внатрешно ниво. На почетокот дефинирана во Женевските³ конвенции, а понатаму регулирана и во многу други документи, меѓународната казнена материја претставува еден од најважните системи на когентни норми во меѓународното право. Со цел

---

³) Најзначајните конвенции со кои се предвидени овие дела се: Женевската конвенција од 1949 година и двата дополнителни протоколи од 1977 година. Како и конвенцијата за спречување и казнување на злосторството геноцид од 1948 година.

сфаќањето на казненото дело како дело со кое се повредуваат одредени добра заштитени со меѓународното право да се материјализира, на меѓународно ниво се создадени одредени тела чија цел е казнен прогон и осудување на сторителите кои сториле казни дела против добрата – вредностите заштитени со меѓународното право. Зачетокот на меѓународните судови кои имале меѓународен карактер може да се види од судењата во Нирнберг (1946 г.), Токио (1948 г.) и др. кои имале за цел донесување на пресуди за сторителите на кривичните дела сторени за време на Втората светска војна. Со основањето на истите се востановени општите принципи на развото на казнената материја, т.н. Нирнбершки правила. Во понатамошното излагање ќе ја видиме потребата од создавањето на Нирнбершкиот трибунал, општите принципи на функционирање на истиот, краток преглед на процес пред трибуналот итн. Иако сфаќањето за меѓународното кривично право и денес не е јасно одредено, сепак преку овој историски „преседан“ во меѓународното казнено право ќе можеме да ја видиме потребата од создавањето на ад хок трибунали и што тие значат за поновата историја во оваа материја.

1. Историски осврт на Нирнбершкиот процес

Идејата за формирање на меѓународен воен трибунал никогаш не била поизразена и поекспонирана по завршувањето на Втората светска војна и разоткривањето на Холокаустот, масовното истребување на еден народ, геноцид каков што историјата не памети.

Нирнберг претходно бил познат и по т.н. Нирнбершки собири⁴, т.е. годишните собири на Националсоцијалистичката германска работничка партија (Нацистичка партија), кои се одржувале во периодот од 1923 до 1938 г. По 1946 година Нирнберг станува синоним за Меѓународен воен суд, за правда... Почетоците на истиот не биле ни малку едноставни. Инволвираноста на големите сили како САД, Британија и СССР се отсликувала насекаде. Од идејата на Черчил за погубување на злосторниците според посебен закон и кратка постапка, преку инсистирањето на Сталин за неселективно стрелање на 50.000 германски офицери, преку „Планот Моргентау“⁵ за деиндустријализација на Германија се доаѓа до компромис направен во т.н. Лондонска повелба од 1945 г., во која се инсистира на судски процес. (Тоа е познатиот Нирнбершки процес, започнат во 1946 година.)

Составен дел или анекс на оваа спогодба е Статутот на меѓународниот воен суд, кој претставува некој вид меѓународен кривичен закон. Со

⁴) Особено по доаѓањето на власт на Хитлер во 1933 г., овие собири претставувале важни настани за државната пропаганда.

⁵) Планот Моргентау своето име го добил по секретарот на трезорот на САД, Хенри Моргенатау.

Статутот се утврдени три категории на меѓународни кривични дела: злосторства против мирот, злосторства против човечноста и воени злосторства. Злосторствата против мирот се состојат во планирање, подготвување и водење агресорска војна.⁶ Воените злосторства претставуваат потешки повреди на законите и обичаите на војната против цивилното население, воените заробеници, грабежот и намерното разурнување на цивилни објекти без воена потреба.⁷ Злосторствата против човечноста можат да се извршат и за време на мир со разни нечовечни дејствија врз цивилното население: убиства, истребување, депортација, прогон поради политички или верски убедувања или поради национална припадност и сл. Пред донесувањето на Лондонската спогодба и претходи ставот на сојузничките сили дека по завршувањето на војната ќе им биде судено на извршителите на дотогаш во историјата невидени злосторства на масовни убиства во концентрациони логори, депортации, масовни разурнувања и сл. Со Лондонската спогодба е основан Меѓународен воен суд надлежен да им суди на големите воени злосторници чија дејност не може да се локализира во границите на една држава. Со Нирнбершката пресуда од 1946 год., со која е напишан епилогот на една од најморничавите истории во човечката историја се развиле и конечно се формулирале основните принципи содржани во Статутот на судот. Од 1945 до 1949 год. се одржани тринаесет процеси пред Нирнбершкиот трибунал од кои на првиот им е судено на главните воени злосторници, а на следните на други извршители на вакви дела врз основа на Законот бр.10 на Надзорниот совет за Германија. Првиот Нирнбершки процес заврши со изрекување на следниве казни: тројца се ослободени од обвинение, дванаесет се осудени на смртна казна, тројца на доживотен затвор и четворица на временска казна затвор. Смртната казна на десет осуденици е извршена со бесење, еден бил во бегство, а еден се самоубил.⁸ Во чл.2 од Статутот се вели дека Судот е составен од четворица судии, именувани од четирите големи сили, кои имаат и свои заменици. Според чл.27 и 28, Судот може да изрече смртна казна или која било друга казна што ја смета за праведна, како и конфискација на имот. Статутот и Нирнбершката пресуда утврдуваат неколку основни начела на меѓународното казнено право во однос на одговорноста за меѓународни казниви дела.⁹ Прво, организаторите,

---

⁶) Crimes against peace: <http://www.crimesofwar.org/a-z-guide/crimes-against-peace> (пристапено на 28.11.2016 г.)

⁷) Rule 156. Definition of War Crimes: https://ihl-databases.icrc.org/customary-ihl/eng/docs/v1_rul_rule156 (пристапено на 28.11.2016 г.)

⁸) Владо Камбовски, Меѓународно казнено право, Скопје, 1998, стр. 381.

⁹) Статут на интернационалниот воен трибунал: <http://avalon.law.yale.edu/imt/imtconst.asp> (пристапено на 28.11.2016 г.).

водачите и соучесниците во злосторничкото здружение одговараат за сите дела што се извршени од кој било член на здружението во реализацијата на планот или заговорот во чие составување или извршување тие учествувале. Второ, организации, групи, партии или влади, чии раководители се прогласени за воени злосторници, може исто така да се сметаат за злосторнички, со што и сите припадници на тие организации можат да бидат изведени пред суд. Трето, службената положба на извршителот на делото како шеф на државата или службено лице во државната администрација не ја исклучува одговорноста и не може да се уважува како основа за ублажување на казната. Четврто, фактот обвинетиот работел согласно со наредбите на својата влада или на својот претпоставен не го ослободува од одговорност, но може да се уважи како причина за ублажување на казната, ако Судот оцени дека тоа е справедливо. Приговорот на одбраната дека Статутот содржи казнени одредби со ретроактивно дејство, со кои според тоа се повредува темелното начело на законитост, е одбиен со аргументот дека делата што се во надлежност на Судот претставуваат казниви дела и според казнените законодавства на државите во кои се извршени. Со Статутот на Меѓународниот воен суд и со неговите пресуди, формулирани се определени општи начела на меѓународното кривично право, како што се: службена положба на извршителот на злосторството дури и како шеф на држава или влада не може да биде околност за ослободување или ублажување на казната; фактот што извршителот постапувал по наредба на својата влада или на претпоставен старешина, не може да биде основ за ослободување од одговорност; фактот што националното право на извршителот не предвидува одговорност за меѓународно злосторство, не го ослободува од кривична одговорност.¹⁰

Постапката пред судот во Нирнберг се состоела од следниве фази:

- Претходна изјава на тужителот;
- Доказни средства (докажување) на тужителот и тужениот;
- Сослушување на сведоци;
- Завршни зборови на тужителот и тужениот;
- Изјава на тужениот;
- Пресуда.

Судењето започнало на 20 ноември 1945 година, а обвинетите претходно се наоѓале во затвор во Луксембург. Сите осуденици се изјасниле дека не се виновни. Пред Меѓународниот суд биле оптужени 24 лица и 6 организации. За време на Нирнбершкиот процес кој траел нешто повеќе од 9 месеци, 12 лица биле осудени на смрт со бесење (Мартин Борман, Ханс Франк, Вилхелм Фрик, Херман Геринг – кој извршил

¹⁰⁾ Воислав Василевски, Меѓународно хуманитарно право, Воена академија, Скопје, 2002, стр. 517

самоубиство ноќ пред извршувањето на смртната казна, Алфред Јодл, Ернст Калтенбрунер, Вилхелм Кајтел, Јоахим фон Рибентроп, Алфред Розенберг, Фриц Заукел, Артур Зајс – Инкарт и Јулиус Штрајхер), тројца биле осудени на казна доживотен затвор (Ерих Редер, Рудолф Хес, Валтер Функ), четворица биле осудени на казна затвор помеѓу 10-20 години (Карл Дениц, Константин фон Нојрат, Балдур фон Ширах, Алберт Шпер). Густав Круп бил здравствено неспособен за судење, а Роберт Лај извршил самоубиство пред почетокот на судењето.¹¹

Овој суд за виновни ги прогласил и следниве организации: Водството на Националсоцијалистичката партија, Гестапо – тајна државна полиција, СС единици – независни единици на нацистичката партија, СД – разузнавачка организација на Третиот Рајх. Од сите организации за виновни не биле прогласени: Владата на Третиот Рајх (Рајхстаг), Врховната команда на германската армија и генералштаб и СА одред (ударни одреди на нацистичката партија), бидејќи најголемиот дел од овие злосторства се случил пред почетокот на војната. Во Нирнберг биле одржани уште неколку судски процеси во периодот од октомври 1946 до април 1949 година. Во овие процеси пред судскиот совет од страна на обвинителот Тејлор Телфорд биле оптужени вкупно 185 луѓе, а 24 биле осудени на смрт. Казната за лицата осудени на смрт, во почетокот се инсистирало да биде со стрелање, затоа што тоа била пракса на воените трибунали, но бидејќи овие лица ги прекршиле сите воени, етички правила не биле достоини за стрелачки вод и затоа смртните казни се извршиле со бесење.

Со Нирнбершкиот процес е побиена една дотогаш речиси несовладлива пречка за супремација на системот на меѓународната казнена правда, наспроти доктрината на апсолутниот суверенитет на државата.¹² Со Резолуцијата на Генералното собрание на ОН од 1946 година се потврдени основните начела од Статутот и од пресудата на Нирнбершкиот суд и прифатени се како основни принципи на позитивното меѓународно кривично право. Следната година Комисијата за меѓународно право на ОН добила задача согласно со Нирнбершките основни принципи да подготви меѓународен кривичен законик за кривични дела против мирот и безбедноста на човештвото и Статут за постојан Меѓународен кривичен суд. Под влијание на Нирнбершките кривично-правни принципи, следело донесување на повеќе меѓународни конвенции: Конвенција за спречување и казнување на злосторството геноцид од 1948 г.; Женевските конвенции за заштита на жртвите во војна од 1949 г. и нивните дополнителни протоколи од 1977 г.; Конвенција за

---

¹¹⁾ Нирнбершки процеси – обвинение: <http://avalon.law.yale.edu/imt/count.asp> (пристапено на 28.11.2016 г.)

¹²⁾ Владо Камбовски, Меѓународно казнено право, Скопје, 1998, стр. 383

заштита на културните богатства од 1954 г.; Конвенција за незастарување на воените злосторства и злосторствата против човечноста од 1968 г. и други конвенции кои се во врска со забрани и рестрикции на определени видови оружја.

2. Нирнбершки правила

Правило 1. Авторитет за донесување правила

Сегашните процедурални правила на Меѓународниот воен суд во врска со судењето на главните воени злосторници (во понатамошниот текст: Меѓународниот суд), како што е утврдено согласно со Повелбата на Меѓународниот суд од 8 август 1945 г. (во понатамошниот текст: Повелба), се прогласени од Меѓународниот суд во согласност со одредбите од член 13 од Повелбата.

Правило 2. Известување на обвинетите и право на помош од адвокат

А) Секој обвинет во притвор ќе добие преведена на јазикот на кој го разбира, 30 дена пред судењето, копија од обвинителниот акт, од Повелбата, од кој било друг документ поврзан со обвинителниот акт, право на адвокат, заедно со листа на адвокати. Исто така, ќе добие копии од деловникот за работа кој ќе биде усвоен од Судот.

Б) Секој обвинет кој не е во притвор ќе биде информиран за обвинителниот акт против него и за неговото право да ги добие документите специфицирани во параграф А), во форма на известување кое судот ќе ја определи.

В) Секој обвинет има право да ја подготви својата одбрана сам или да има помош од адвокат. Барањето за конкретен адвокат ќе биде доставена до генералниот секретар на Судот во палатата на правдата во Нирнберг, Германија. Судот ќе определи адвокат за секој обвинет кој нема да аплицира за конкретен адвокат или каде што конкретниот адвокат не може да се најде или не е достапен во рок од десет дена. Само еден адвокат може да се појави на судењето за обвинетиот, освен по исклучок на Судот нема да се дозволи одложување на судењето за правење замена.

Правило 3. Користење на дополнителни документи

Ако пред судењето главниот обвинител понуди измени и дополнувања на обвинителниот акт, истите измени и дополнувања, вклучувајќи ги и придружните документи, ќе бидат доставени до судот, и копии од истите, преведни на јазикот кој го разбираат, ќе бидат доставени до обвинетите во притвор, а известување согласно со Правило 2 б) ќе им биде доставено на оние кои не се во притвор.

Правило 4. Доставување докази за одбрана

А) Одбрана може да побара од Меѓународниот суд присуство на сведоци или на документи со писмено барање доставено до генералниот секретар на Меѓународниот суд. Во Барањето треба да се наведе каде сведокот или документот се смета дека се наоѓа, заедно со изјава на нивна последна позната локација.

Б) Доколку сведоците или документите не се наоѓаат во подрачјето контролирано од окупациските сили, Судот може да побара потписниците и владите да договорат за присуство документи или сведоци, кои на Судот би му биле неопходни за одбраната.

В) Доколку сведоците или документите се наоѓаат на подрачјето контролирано од окупираниите сили, генералниот секретар, доколку Судот не заседава, ќе го проследи барањето до главните обвинители и ако тие немаат приговори генералниот секретар ќе издаде покана за присуство на сведоци или обезбедување на такви документи, притоа информирајќи го Судот за преземаните активности. Ако некој главен обвинител приговара на поканата или ако Судот заседава, генералниот секретар ќе го проследи барањето до Судот, кој ќе одлучи дали ќе ја издаде поканата.

Г) Поканата се доставува на начин што ќе може да се обезбеди од страна на окупациските сили и генералниот секретар ќе го информира Судот за преземените чекори.

Д) Врз основа на барање на генералниот секретар на Меѓународниот суд, на обвинетиот ќе му се достави копија преведена на јазик што го разбира за сите документи наведени во обвинението, доколку тие можат да бидат ставени на располагање од страна на главните обвинители и ќе биде дозволено да врши увид во копии од сите такви документи кои не се толку достапни.

Правило 5.

Во согласност со одредбите од член 18 од Повелбата, како и дисциплинските овластувања од нив е утврдено Меѓународниот суд, дејствувајќи преку својот претседател, да се грижи за одржување на редот за време на судењето. Обвинетиот или друго лице може да се исклучи од отворени седници на Меѓународниот суд поради неуспехот да се почитуваат директивите и достоинството на Меѓународниот суд.

Правило 6. Заклетви, сведоци

А) Пред сведочење во Судот, секој сведок ќе мора да даде заклетва или изјава како што е обичај во неговата земја.

Б) Сведоците пред да се дадат доказите нема да бидат присутни во судницата. Претседателот на Судот според околностите ќе одреди сведоците да не се состанат меѓусебе, пред давањето на доказите.

Правило 7. Барања и предлози пред судењето и пресудите во текот на судењето

А) Сите предлози, апликации или други барања адресирани до Меѓународниот суд пред почетокот на судскиот процес се вршат во писмена форма и се поднесуваат до генералниот секретар на Меѓународниот суд во Палатата на правдата, Нирнберг, Германија.

Б) Секој таков предлог, апликација или друго барање ќе бидат доставени од страна на генералниот секретар на судот на главните обвинители и ако немаат приговор претседателот на Меѓународниот суд може да се направи соодветна цел во име на Меѓународниот суд. Ако некој од главните обвинители приговара, претседателот може да свика посебна седница на Меѓународниот суд за определување на поставено со прашање.

В) Меѓународниот суд, дејствувајќи преку својот претседател, ќе одлучува во судот по сите прашања кои произлегуваат во текот на судењето, како што се прашањата за допуштеноста на доказите понудени во текот на судењето, вдлабнувања и предлози и пред пресудата на Меѓународниот суд може, по потреба, да нареди затворање или расчистување на Меѓународниот суд или да преземе други чекори кои судот смета дека се праведни.

Правило 8. Секретаријатот на судот

А) Секретаријатот на Меѓународниот суд се состои од генералниот секретар, четири секретари и нивните помошници. Трибуналот го именува генерален секретар и секој член ќе назначи еден секретар. Генералниот секретар ги именува службениците, преведувачите и сите други лица кои може да бидат одобрени од страна на Меѓународниот суд. Секој секретар може да назначи асистенти кои може да се одобрат од страна на членовите на судот од кого бил назначен.

Б) Генералниот секретар, во консултација со секретарите, ја организира и насочува работата на Секретаријатот.

В) Секретаријатот ќе ги добива сите документи адресирани до судот, ќе ја одржува евиденција на Меѓународниот суд и ќе врши други задачи кои може да бидат назначени од страна на Меѓународниот суд.

Д) Документацијата доставена до судот ќе се достави и до Секретаријатот на судот.

Правило 9. Записник, докази и документи

А) Стенографски запис треба да се одржува на секоја усна расправа. Експонати ќе бидат соодветно идентификувани и означени со последователни броеви. Сите експонати и записници на постапката и сите документи поднесени ќе бидат доставени до генералниот секретар на Меѓународниот суд и ќе биде дел од записникот.

Б) Поимот „официјални документи“ употребен во член 25 од Повелбата ги вклучува обвинителниот акт, правилата, писмените предлози, наоди и пресудите на Меѓународниот суд. Тие треба да се на англиски, француски, руски и германски јазик. Документирани докази или експонати може да се примаат на јазикот на документот на кој се напишани, но соодветен превод на германски јазик ќе биде достапен на обвинетите.

В) Сите експонати и записници на постапката, сите документи поднесени до Меѓународниот суд и сите официјални акти и документи на Меѓународниот суд може да бидат заверени од страна на генералниот секретар на Меѓународниот суд на која било влада или на кој било друг суд или каде и да е соодветно, копии од овие документи или застапувања за такви дела треба да бидат доставени по соодветно барање.

Правило 10. Повлекување на експонати и документи

Во случаи кога оригиналните документи се доставуваат од страна на обвинителството или одбраната како доказ, а по прикажувањето (а) дека поради историски интерес или за која било друга причина една од владите потписнички на Договорот за четири енергетски од 8 август 1945 година сака да го повлече од евиденцијата на Меѓународниот суд и да се зачуваат особено оригинални документи и (б) Судот ќе дозволи копии од оригинални документи, заверени од страна на генералниот секретар на Меѓународниот суд, да бидат замена за оригиналните во евиденцијата на Судот и ќе ги достави оригинални документи на барателите.

Правило 11. Датум на важење и овластувања на измена и дополнување

Овој Правилник влегува во сила по одобрување од страна на Меѓународниот суд.

3. Нирнбершките процеси

Во понатамошното излагање ќе бидат образложени нирнбершките процеси со акцент на Херман Геринг кој бил обвинет на сите четири основи. Доказите покажале дека по Хитлер тој бил најпроминентниот човек за време на Наци режимот. Тој бил врховен командат на Luftwaffe (воздухопловна единица создадена за време на Наци режимот), ополномоштен за „четиригодишниот план“ и имал големо влијание заедно со Хитлер. Податоците покажуваат дека тоа траело сè до 1943 година, завршувајќи со апсењето на Геринг во 1945 година. Геринг сведочел дека Хитлер го информирал за сите важни воени и политички проблеми.

3.1. Заедничкиот план – заговор

Во обвинението е наведено:

В.в со член б(а) од Нирнбершкиот кодекс

I. Опис на делото

Сите обвинети, зедно со други лица, за период од неколку години пред 8 мај 1945 г., учествувале како лидери, организатори, поттикнувачи или помагачи во формулирањето или извршувањето на заеднички план или заговор за сторување на злосторства против мирот, воени злосторства и злосторства против човештвото дефинирани во Нирнбершкиот кодекс на овој трибунал и согласно со тоа индивидуално се одговорни за нивните сопствени дејствувања и за сите дејствувања сторени од страна на која било личност во извршувањето на ваквиот план или заговорот за извршување на горенаведените кривични дела. Заговорот ги опфаќа злосторствата против човештвото, при што обвинетите планирале, подготвувале, иницирале и воделе агресивни војни со кои ги прекршиле и меѓународните договори, обичаи и спогодби. Заговорот ги опфаќа и воените злосторства при што обвинетите детерминирани воделе агресивни војни против држави и популации, со прекршување на правилата за водење на војна, злоупотребувале и депортирале цивилно население како робови од окупираните територии, убивале и применувале лош третман врз воените заробеници, киднапирале, уништувале јавен и приватен имот, разрушиле градови, села од неоправдани воени причини.¹³ Заговорот ги опфаќа и злосторствата против човештвото, како во Германија, така и во окупираните територии, вклучувајќи убиства, екстерминација, заробување, депортација и нехумани акти сторени против цивилно население пред и за време на војната и прогонување врз основа на политички, расни и религиозни основи, при извршувањето на планот за подготвување и водење на агресивни и нелегални војни, при што многу од овие акти претставуваат повреди на домашните закони на државите во кои биле преземани дејствата.

II. Поединости од извршувањето на заедничкиот план – заговор

1. Наци партијата во центарот на заедничкиот план – заговорот

Во 1921 г. Адолф Хитлер станал врховен лидер или Фирер на Национал-социјалистичката германска работничка партија, основана во Германија во 1920 г. Партијата заедно со определни од нејзините супсидијарни организации станала инструмент на кохезија помеѓу

¹³⁾ Нирнбершка пресуда, Архива за правни и општествени науки, Белград, 1948 – стр.58

обвинетите и нивните созаговорници и инструмент за исполнување на целите и намените на нивниот заговор. Секој обвинет станал член на партијата и на заедничкиот план, со знаење за нејзините цели и намени, т.е. знаејќи станале помагачи за исполнување на целите во определени стадиуми во развивањето на заедничкиот план.¹⁴

2. Заедничк објекти и методи на заговорот

Намените и целите на Наци партијата и оние на обвинетите и на други лица од време на време поврзани со лидерите, членовите, поддржувачите, приврзаниците на партијата биле:

- Аброгација и отфрлање на Версајскиот договор и неговите ограничувања во врска со военото наоружување и активност на Германија;
- Здобивање со териториите изгубени од Германија како резултат на Првата светска војна 1914-1918 и други територии во Европа одбрани од конспираторите и на кои живееле т.н. „расни Германци“;
- Придобивање на други територии од континентална Европа и на други места прокламирани од нацистите како животен простор на на „расните Германци“.

Сепак целите на нацистите не биле фиксни, туку тие со текот на времето доживеале експанзија со оглед на тоа што истите трагале по сè поголема моќ со која и се здобиле па применувале поголеми закани и примена на сила. Кога целите станале доволно големи за да повеќе не се темелат на закани, пропаганда, измами тие започнале со планирањето, поттикнувањето и лансирањето на агресивни војни.

Понатаму агресивните акции следеле според следниов хронолошки редослед: Агресивни дејствија насочени против Австрија и Чехословачка – 1936-1939 г.; Подготвување на агресивна војна против Полска – март 1939 – септември 1939 г.; Експанзија на воените дејствија – планирање и извршување на напади врз Данска, Норвешка, Белгија, Холандија, Луксембург, Југославија, Грција – 1939 г. – април 1941 г.; германска инвазија врз СССР, соработка со Италија и Јапонија и агресивни напади врз САД.

3.2. Злосторства против мирот

Од моментот кога се приклучил на Национал-социјалистичката партија во 1922 година и зазел команда над Sturmabteilung – SA (паравоена нацистичка формација), Геринг бил советник и активен агент на Хитлер и еден од истанатите лидери на Наци движењето. Како политички заменик на Хитлер тој бил доста активен за доаѓањето на национал-

---

¹⁴⁾ Нирибершка пресуда, Архива за правни и општествени науки, Белград, 1948, стр. 69

социјалистите на моќ во 1933 година и бил обвинет за консолидирањето на оваа моќ и проширувањето на германската вооружена сила. Тој бил еден од „мозоците“ кои стоеле зад формирањето на Гестапо (нацистичка тајна полиција) и создавањето на концентрационите кампови, препуштајќи ја командата над нив на Химлер во 1934 година и главен „инженер“ на валканите процеси кои резултирале со отстранување на фон Бломберг и Фриц од армијата. Во 1936 година бил ополномоштен за „четиригодишниот план“ и во теорија и пракса бил економскиот диктатор на Рајхот. Кратко по Минхенскиот пакт тој објавил дека ќе се посвети на експанзијата на Luftwaffe. Геринг бил еден од петмината најважни лидери присутни на конференцијата Хозбах. Сведочел дека одговорноста за некои одлуки е 100% негова, како и тоа дека акциите кои ги преземал ги раководел од почеток до крај. Ноќта пред инвазијата на Чехословачка и апсорбирањето на Бохемија и Моравија, на конференција на која биле присутни Хитлер и претседателот на Чехословачка Емил Хача, се заканил дека ќе ја бомбардира Прага, ако претседателот не се согласи со инвазијата. Оваа закана ја признал и при неговото сведочење.

Од обвинението можеме да го видиме следново:

В.в со член 6 од Нирнбершкиот кодекс

III. Опис на делото

Сите обвинети со различни други лица, за период од неколку години пред 8 мај 1945 година, учествувале во планирањето, подготвувањето, иницирањето и водењето на агресивна војна, со кои акти ги повредиле меѓународните договори, спогодби и ветувања.¹⁵

IV. Поединости од планирањето, подготвените, иницирањето и водените војни

1. Војните кои се наведени во описот на делото во овој дел од обвинението и датумите на нивното иницирање се следниве: против Полска, 1 септември 1939 г.; против Обединетото Кралство и Франција, 3 септември 1939 г.; против Данска и Норвешка, 9 април 1940 г.; против Белгија, Холандија и Луксембург, 10 мај 1940 г.; против Југославија и Грција, 6 април 1941 г.; против СССР, 22 јуни 1941 г. и против САД, 11 декември 1941 г.

2. Се напоменува дека овие војни се квалификувани како агресивни војни и им се ставаат на товар на обвинетите, како и прекршувањето на меѓународните договори, спогодби и ветувања прекршени со актите на планирање, подготвување и иницирање на овие војни.¹⁶

¹⁵⁾ Нирнбершка пресуда, Архива за правни и општествени науки, Белград, 1948 – стр. 83

¹⁶⁾ Нирнбершка пресуда, Архива за правни и општествени науки, Белград, 1948 – стр. 123

3.3. Воени злосторства

В.в со член 6(б) од Нирнбершкиот кодекс

V. Опис на делото

Сите обвинети сториле воени злосторства во периодот помеѓу 1 септември 1939 г. и 8 мај 1945 г. во Германија и на териториите на окупираниите држави од страна на германските вооружени сили од 1 септември 1939 г., како и во Австрија, Чехословачка, Италија и на отворено море. Сие обвинети дејствувајќи заедно со други лица изготвиле и извршиле заеднички план т.е. заговор за извршување на воените злосторства како што е наведено во член 6 (б) во Правилникот. Покрај другите планирани работи, овој план опфаќал создавање на категорија на „тотална војна“ вклучувајќи методи на борба и воена окупација кои биле во директен судир со законите и правилата за водење на војна, со правилата за постапување со воените заробеници, окупираниите територии и цивилното население кое живеело на тие територии. Обвинетите сами и со други лица при извршувањето на заедничкиот план за сторување на воени злосторства и при вршењето на истите делувале во својство на лидери, организатори, поттикнувачи и помагачи. Овие методи на постапување содржеле прекршувања на меѓународните конвенции, интерните кривични законици и генералните принципи на кривичното право на сите цивилизирани нации.

1. Убиство и нехуман третман врз цивилното население на окупираниите територии и на отворено море

За време на окупацијата териториите раководени од страна на вооружените сили на Германија извршиле систематско тероризирање на населението, убивале и подложувале на тортура цивили, применувале нехуман третман и ги затворале без никаков процес. Убиствата и нехуманиот третман биле вршени на најразлични начини вклучувајќи стрелање, бесење, тровење со гас, изгладнување, сместување на голем број луѓе во тесен простор, доделување на физички невозможни задачи, неадекватни медицински и хируршки третмани, тепање, бруталност и тортура од секаков вид, вклучувајќи и отстранување на нокти од рацете и нозете, горење со жешки пегли, експериментирање со луѓе итн. На определени територии, обвинетите се мешале и во религиозните работи, прогонувале лица од манастирите, црковни лица и монаси и вршеле експропријација на црковниот имот. Обвинетите извршиле систематски геноцид, системско бришење на расни и национални групи особено на следниве групи: Евреи, Полјаци и Роми. Во концентрационите кампови, здравствениот режим и режимот на работниците бил таков што стапката на смртноста била огромна.

2. Депортација на цивилното население од окупираните територии како робови

За време на целиот период на окупацијата на Германија, Германската влада и Високата команда вовеле „правило“ за депортација на сите физички здрави цивили како од западните, така и од источните земји. Истите биле подложени на робовски труд во фабрики, во корист на германската армија. Ваквите депортирања ги прекршувале меѓународните договори, особено Хашките правила од 1907 г. во член 46¹⁷, законите и правлата за водење на војна, како и внатрешните кривични законици, членот 6(б) од Нирнбершките правила.

3. Убиства на заробеници

Поединости од убиствата на заробениците: Во Франција заробениците биле егзекутирани индивидуално или колективно, овие егзекуции биле извршени во големите градови во Франција, меѓу кои и Париз, Бордо, Нант и др. Во Холандија стотици заробеници биле стрелани во Ротердам, Амстердам и Харлем. Кога станува збор за источните земји, во Крагујевац тогашна Југославија 2.300 заробеници биле стрелани во октомври 1941 година, во Кралево 5.000 заробеници биле застрелани.

Од многуте други грозморни дејствија биле преземани тотално уништување и разрушување на градови и села, германизација на определени територии, присилно одземање на приватната сопственост на цивилното население, принудување на цивилното население на поробените територии да даде заклетва на непријателската сила итн.

3.4. Злосторства против човештвото

VI. Опис на делото

Сите обвинети сториле злосторства против човештвото во период од неколку години пред 8 мај 1945 во Германија и во сите земји и територии окупирани од страна на Германските вооружени сили, почнувајќи од 1 септември 1939 година, како и во Австрија, Чехословачка, Италија и на отворено море. Сите обвинети дејствувајќи со други лица изготвиле и го извршиле планот т.е. заговорот за сторување на кривични дела против човештвото, како што се дефинирани во член 6 (ц) од Нирнбершките правила. Овој план, меѓу другото, вклучувал и убиства и прогон на сите оние кои биле сметани за непријатели на Наци партијата и оние кои му се спротивставувале.¹⁸ Обвинетите сами и заедно со други лица дејствувале

¹⁷⁾ Хашки правила, 1907: <https://ihl-databases.icrc.org/ihl/INTRO/195?OpenDocument>

¹⁸⁾ Нирнбершка пресуда, Архива за правни и општествени науки, Белград, 1948 – стр. 146

како организатори, поттикнувачи и помагачи при извршувањето на овие дела. Повторно, дошло до прекршување на меѓународни договори, внатрешни закони на земјите итн.

➤ **Убиства, истребување, заробување, депортација и други акти на нехумано однесување сторени кон цивилното население пред и за време на војната**

Поради причините наведени погоре, обвинетите прифатиле полиса на прогонување, репресија и истребување на сите цивили во Германија кои биле или за кои се сметало дека биле непријателски настроени кон Наци партијата и кон „заедничкиот план“, односно заговорот за сторување на овие дела. Нацистите затворале лица без претходно да ги подложат на судски процеси, задржувајќи ги во „заштитен притвор“ и во концентрационите кампови и истите ги прогонувале, деградирале, заробувале, подложувале на тортура и на крајот ги убивале. Специјални судови биле основани сè со цел заговорниците да си ги остварат своите цели. Определени државни и партиски агенции биле овластени да делуваат надвор од нацистичките закони и да ги спречуваат сите тенденции кои ним им биле непосакувани. Различните концентрациони кампови го вклучувале и го кампот Buchenwald, кој бил основан во 1933 г. и Dachau основан во 1934 г. Во овие и во други кампови цивили биле подложувани да работат како робови, без платен труд и истите биле малтретирани и убивани. Овие горозморни дејствија се прошириле и на териториите на окупираните држави и траеле од 1 септември 1939 г. до 8 мај 1945 година.

➤ **Прогон врз основа на политичка, расна и религиозна основа во корелација со извршувањето на „Заедничкиот план“**

Како што е веќе истакнато, поради извршување на „Заедничкиот план“, противниците на Германската влада биле прогонувани и истребувани. Овие прогонства биле насочени кон Евреите. Истите биле применувани и кон оние лица чии политички убедувања и спиритуални аспирации биле спротивни од оние на нацистите. Евреите биле системски прогонувани уште од 1933 година, биле лишувани од своите слободи, затворани во концентрациони логори каде што биле малтретирани и убивани. Нивниот имот бил конфискуван. Илјадници Евреи биле истребени пред 1 септември 1939 година. Почнувајќи од 1 септември 1939 г. прогонот на Евреите бил двојно зголемен: милиони Евреи од Германија и од окупираните западни земји биле испратени во источните земји и биле егзекутирани. Од приложените докази пред судот меѓу другото било заклучено и следното: нацистите го погубиле канцеларот Dolfuss, социјал-демократот Breitscheid и комунистот Thalmann.

Во концентрационите кампови затвориле голем број на политички затвореници и свештени лица, како на пример канцеларот Schuschnigg и пасторот Niemoeller. Во ноември 1938 г., по наредба на шефот на Гестапо, биле организирани антиеврејски протести низ цела Германија. Еврејскиот имот бил уништен, 30.000 Евреи биле уапсени и испратени во концентрациони кампови, а нивниот имот бил конфискуван. Илјадници Евреи биле подложени на тровење со гас. Кога нацистите ѝ се предале на Армијата на СССР, тие ги погубувале Евреите, а не ги ослободувале. Биле воспоставени многу концентрациони кампови и гета во кои евреите биле подложени на најразлични бруталности. Само во Југославија биле истребени над 70.000 Евреи.

4. Пресуда

Во согласност со член 27 од Статутот, претседателот на Меѓународниот воен суд на завршната седница, Судот од 1 октомври 1946 г. изрече казни за обвинетите кои се осудени на основа на обвинението.

- Обвинетиот Херман Вилхелм Геринг за злосторствата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Меѓународниот воен суд ве осудува на смрт со бесење.
- Обвинетиот Рудолф Хес за злосторствата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на доживотен затвор.
- Обвинетиот Јоахим вон Рибентроп за злосторствата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на смрт со бесење.
- Обвинетиот Вилхелм Кајтел за злосторствата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на смрт со бесење.
- Обвинетиот Ернст Калтенбрунер за злосторствата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на смрт со бесење.
- Обвинетиот Алфред Розенберг за злосторствата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на смрт со бесење.
- Обвинетиот Ханц Франк за злосторствата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на смрт со бесење.
- Обвинетиот Вилхелм Фрик за злосторствата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на смрт со бесење.
- Обвинетиот Јулиус Штрајхер за злосторствата наведени во

- обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на смрт со бесење.
- Обвинетиот Валтер Функ за злосторставата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на доживотен затвор.
  - Обвинетиот Карл Дениц за злосторставата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на 10 години затвор.
  - Обвинетиот Ерих Редер за злосторставата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на доживотен затвор.
  - Обвинетиот Балдур вон Ширах за злосторставата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на 20 години затвор.
  - Обвинетиот Фриц Цаукел за злосторставата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на смрт со бесење.
  - Обвинетиот Алфред Цодл за злосторставата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на смрт со бесење.
  - Обвинетиот Зајс Инкварт за злосторставата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на смрт со бесење.
  - Обвинетиот Алберт Шпер за злосторставата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на 20 години затвор.
  - Обвинетиот Константин вон Нојрат за злосторставата наведени во обвинението по кое сте огласени за виновни, Судот ве осудува на 15 години затвор.
  - Судот го осудува обвинетиот Нартин Борман за злосторствата наведени во обвинението по кое е огласен за виновен, на смрт со бесење.

**Одвоено мислење на судиите претставници на Советскиот Сојуз
во поглед на одредени точки на пресудата**

Претставникот на Советскиот Сојуз, член на Меѓународниот воен суд, замолува да се стави во записник неговото несогласување со одлуката на Судот во поглед на обвинетите Шахта, вон Папена и Фрич. Тој тврди дека и тие треба да бидат осудени, а не ослободени. Исто така, не се согласува со одлуката во поглед на Генералштабот и Врховната команда и тврди дека овие тела треба да бидат прогласени за злосторнички организации. Тој, исто така, не се согласува со одлуката која се однесува на казната на обвинетиот Хес и тврди дека и тој треба да биде осуден на смрт, а не на доживотено лишување од слободата.

5. Меѓународен кривичен суд

По создавањето на трибуналите за Југославија и за Руанда во раните 90-ти брзо се проширило движењето за создавање на постојан меѓународен кривичен суд. Државите се согласиле околу идејата за создавање договорно заснован меѓународен кривичен суд, кон кој државите можат да одберат дали ќе се приклучат. Преговорите за подготовка на таков договор кулминирал со усвојување на Римскиот статут во јули 1998 г. и негово стапување во сила во јули 2002 година. Меѓународниот кривичен суд се наоѓа во Хаг. Структурата е составена од:

- Обвинителска канцеларија задолжена за истрага и обвиненија на лица под сомневање за кривични дела;
- Регистар, одговорен за административните аспекти;
- Група судии кои заседаваат на судско и апелационо ниво.

Иако меѓународниот кривичен суд има поширока судска надлежност од ад хок трибуналите, неговата судска надлежност е сепак ограничена. Прво, овој суд има судска надлежност само за злосторства извршени по стапување во сила на Римскиот статут. Второ, овој суд има судска надлежност над „најсериозните злосторства во интерес на целата меѓународна заедница” – особено воени злосторства, злосторства против човештвото и геноцид. Други злосторства, како што се тероризам или трговија со дрога, биле свесно исклучени од Римскиот статут, бидејќи одредени држави верувале дека судот мора да остане тесно фокусиран за да успее. Судот може да истражува и спроведува процеси за дела во следниве ситуации:

- Државата во која се случило злосторството да е членка на Римскиот статут;
- Лицето осомничено за извршување на делото да е државјанин на некоја од членките на Римскиот статут;
- Државата во која се случило злосторството или чиј државјанин е осомничен за неговото извршување се согласува ад хок на судска надлежност на МКС.

Иако официјално седиште на Судот е во Хаг, Холандија, неговите рочишта можат да се одвиваат каде било. Меѓународниот кривичен суд не е поврзан и не смее да се меша со Меѓународниот Суд на правдата, кој е орган на Обединетите нации кој ги решава спорите помеѓу државите.

<p>Злосторства против цивилите во Југославија и Руанда доведоа до оживување на идејата за меѓународно гонење на масовните злосторства. Во Хаг беа формирани трибунали за Југославија (МКТЈ) и Руанда (МКСР) и Конвенцијата за Меѓународниот кривичен суд (МКС). Но, обновувањето на меѓународниот суд е прилично ублажено: многу држави не го поддржуваат, а САД, Кина и Израел одбија да го ратификуваат статутот на МКС.</p>	<p>За разлика од судовите во Нирнберг и Токио, кои биле основани од четири сојузнички сили, зад судовите за Југославија и Руанда стои организацијата на ОН, со што легитимитетот на судовите е загарантиран на светско ниво.</p>
<p>Меѓународен суд за воени злосторства во поранешна Југославија</p> <p>За разлика од <u>Меѓународниот кривичен суд</u> и <u>Меѓународниот суд на правдата</u>, кои исто така се во Хаг, овој суд е поставен ад хок, односно не е постојан. Планирано е да заврши со сите судења до 2009 година, а со сите жалбени постапки до 2010 година и потоа да престане со работа. Судот има јурisdикција над четири групи на криминал извршен во поранешна Југославија од 1991 г.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – тешки прекршувања на Женевските конвенции од 1949 г., – прекршувања на законите и обичаите на војувањето, – геноцид и – злосторства против човештвото. <p>Судот може да суди само поединци, но не и држави или политички организации. Максималната казна што може да ја изрече е доживотен затвор.</p>	

Заклучок

Меѓународниот воен суд заседавал во Нирнберг, Германија, речиси една година (од 20 ноември 1945 до 1 октомври 1946 г.). За тоа време Меѓународниот воен суд пресудувал и донел пресуда за геринг и сите останати главни политички и воени нацистички злосторници. Пресудата на судот (уште позната и како Нирнбершка пресуда) претставува несомнено политички и правен акт од историско значење. Во целина претставува акт за казнување на одговорни политички и воени извршители на дотогаш најтешките злосторства против мирот, независноста и слободата на народот. Општоисториското значење на Нирнбершката пресуда се гледа посебно во тоа што претставува осуда на агресијата и принцип на лична одговорност на шефовите на државите и другите политички и воени лидери, кои планираат и спроведуваат агресивни војни, војни против мирот, слободата и независноста на

народот. Истовремено Нирнбершката пресуда е еден од најважните импозантни акти на современото демократско меѓународно право. За тоа говори и големиот интерес за проучување на пресудата не само од државниците, политичарите, правниците, туку и од широката маса на сите демократски држави.

Благодарение на автентичниот текст на Нирнбершката пресуда, Лондонската спогодба од 1945 г., Статутот на Меѓународниот воен суд, Законот бр. 10, етаблирањето на Нирнбершките правила, се постигнува една правна целина која дава јасен преглед на современите начела на меѓународното кривично право.

Библиографија

Нирнбершка Пресуда, Архива за правни и општествени науки, Белград, 1948

Камбовски, Владо, Меѓународно казнено право, Скопје, 1998

Василевски, Воислав, Меѓународно хуманитарно право, Воена академија, Скопје, 2002

Марфи, Шон, Принципи на меѓународното право

Нирнбершки процеси-обвинение: <http://avalon.law.yale.edu/imt/count.asp>

Стаутот на интернационалниот воен трибунал: <http://avalon.law.yale.edu/imt/imtconst.asp>

Хашки правила, 1907: [https://ihl-databases.icrc.org/ihl/INTRO/195? Open Document](https://ihl-databases.icrc.org/ihl/INTRO/195?OpenDocument)

Crimes against peace: <http://www.crimesofwar.org/a-z-guide/crimes-against-peace>

Rule 156. Definition of War Crimes: https://ihl-databases.icrc.org/customary-ihl/eng/docs/v1_rul_rule156